

Kongresy • Symposia • Konference • Studijní pobyty

XXIV. Olomoucké hematologické dny s mezinárodní účastí
Olomouc 24. 6.–26. 6. 2010

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ve dnech 24.–26. 6. 2010 se v nově otevřených prostorech kongresového centra NH Hotelu Olomouc konal pravidelný národní hematologický sjezd: XXIV. Olomoucké hematologické dny. Lékařskou část sjezdu již léta organicky doplňují plnohodnotné sekce nelékařských oborů: XIV. Konference ošetřovatelských profesí v hematologii a XIII. Konference zdravotních laborantů v hematologii. Pokrok v systematickém základním i aplikovaném výzkumu molekulární podstaty hematologických chorob demonstroval 3. ročník anglofonní sekce „Symposium on Advances in Molecular Hematology“. Tento výčet svědčí o komplexnosti a rozsahu celé akce a současně ukazuje na nutnost interdisciplinárního přístupu k péči o hematologicky nemocné pacienty.

Do hanácké metropole se sjelo celkem 750 účastníků převážně z České republiky, nechybělo i tradičně silné zastoupení účastníků ze Slovenska. Pozvání přijali i zahraniční hosté z Belgie, Velké Británie, Nizozemí, Německa, Rakouska, Itálie a Finska, kteří obohatili svými sděleními převážně edukační sekce, ale také „Symposium of Advances in Molecular Hematology“. Programová náplň byla jako již tradičně velice obsáhlá. 138 sdělení by-

Obr. 2. Profesor Jan Hastka z Mannheimu přednášel o morfologii a imunocytologii pleurálních výpotků.

lo přijato k ústním prezentacím, rozděleným do 27 sekcí dle jednotlivých tematických okruhů, zahrnující téměř všechna odvětví nádorové i nenádorové hematologie. Odborné sekce probíhaly paralelně až ve 4 přednáškových sálech. V rámci posterové sekce bylo prezentováno 78 prací zastoupených zajímavými kazuistikami i přehlednými výsledky ucelených souborů.

Leitmotivem letošních OHD byla renesance morfolgie v hematologii, které byly věnovány dvě edukační sekce a také Wiedermannova přednáška. Organizace dvou morfolgických sekcí byla podpořena Evropským sociálním fondem v rámci projektu virtuální mikroskopie Univerzity Palackého v Olomouci. V bloku Morfologie I byla prezentována edukační sdělení na téma vztahu morfolgie nádorových buněk a cytogenetických změn (G. Zini, Itálie), role morfolgie u myeloproliferativních chorob (S. Mustjoki, Finsko), význam hodnocení cytologie pleurálních výpotků (J. Hastka, Německo) a význam externí laboratorní kontroly v morfologii (M. Matýšková, Brno). V sekci Morfologie II pak zkušenosti českých a slovenských autorů s diagnostikou malobuněčných lymfomů (L. Plank, Martin), diferenciální diagnostikou Hodgkinova lymfomu (L. Boudová, Plzeň) a vztahem morfolgie a cytogenetických změn u CLL (V. Procházka, Olomouc).

Obr. 1. Profesorka Gina Zini z římské Katolické univerzity Svatého srdce při své přednášce „Blood morphology and cytogenetic predictivity in leukemia“.

Samostatné edukační sekce byly věnovány také hemostazeologii a CML. První byla organizačně zajištěna prof. Malým z Hradce Králové. Tematický záběr byl široký a sahál od národního hemofilického programu (M. Penka, Brno), přes nové aspekty trombofilních stavů (P. Dulíček, Hradec Králové) a nová antitrombotika (V. Krčová, Olomouc) až k přehledu zkušeností se splektomií u dětských pacientů s ITP (D. Pospíšilová, Olomouc). V edukační sekci věnované CML vystoupili pouze zahraniční experti s příspěvky zaměřenými na léčbu u nově diagnostikovaných pacientů s CML (přednášku přednesl E. Olavarria z Londýna) a na velmi aktuální otázky imunitních aspektů léčby CML. Na tuto problematiku se zaměřila M. Bocchia ze Sieny v přednášce věnované možnostem léčby CML aktivní vakcínací leukemickými peptidy a K. Porkka z Helsinek, který diskutoval imunomodulační účinky inhibitorů tyrosinových kináz. Odbornou úroveň všech přednášek a přínosnost následující diskuse vysoce hodnotili všichni přítomní.

Prestižní součástí OHD byly již třetím rokem Symposium on Advances in Molecular Hematology zaměřené na základní i aplikovaný výzkum molekulární podstaty hematologických malignit. Stejně jako v předchozích letech se organizátorům sympozia doc. Divokému a prof. Jarošové (Ústav biologie a HOK FNOL a LF UP Olomouc) podařilo zajistit velmi zajímavý a vysoce odborný program, který již tradičně probíhal celý v anglickém jazyce. Jako přednášející se představili jak špičkoví odborníci ze zahraničí, tak celá řada mladých vědců ze špičkových českých pracovišť a je nutno říci, že úroveň jejich sdělení ukázala, že česká hematologie drží krok s vedoucími pracovišti i v experimentální medicíně.

Celé sympozium probíhalo ve třech sekcích, v každé z nich v úvodu zazněla vyzvaná přednáška zahraničního hosta (J. Neužil, Southport, Austrálie; R. Kralovics, Vídeň, Rakousko a I. Wlodarska, Leuven, Belgie).

První část sympozia byla zaměřena na molekulární procesy zapojené do regulace hematopoetických a embryonálních kmenových buněk. Jednotlivá sdělení byla věnována např. vlastnostem nádorových kmenových buněk a možnostem jejich cílené eliminace nebo specifickým signálních drah ovlivňujících buněčný cyklus kmenových buněk.

Druhá část sympozia se týkala myeloidních malignit, konkrétně studiu nových genů zapojených do etiopatogeneze vzniku nádorových onemocnění myeloidní krevní řady či významu epigenetických regulací v moderní terapii leukemií.

Ve třetí části sympozia byly prezentovány práce týkající se lymfoidních malignit. Byly zde prezentovány mj. nové poznatky ve studiu malých nekódujících RNA (mikroRNA) a jejich významu při vzniku B-buněčné chronické lymfocytární leukemie.

Letos poprvé byl součástí anglického sympozia také blok Experimentální hematologie, věnovaný tentokrát zvláště poruchám červené krevní řady. I tuto sekci zahajovala vyzvaná přednáška zahraničního hosta, kterým byl R. Horos z Rotterdamu (Nizozemí), který se věnoval no-

vě odhaleným genům v etiopatogenezi Diamond-Blackfanovy anémie.

Odborný program vyvrcholil slavnostní Wiedermannovou přednáškou, jejímž přednesením byla poctěna profesorka Barbara J. Bain (Imperial College, Londýn, UK), autorka mnoha světově známých publikací na téma morfologické hematologické diagnostiky. Ve svém sdělení potvrdila svůj edukační potenciál a poutavou formou seznámila účastníky s úskalími morfologie myelodysplastického syndromu.

Významnou společenskou součástí OHD kongresu je vyhlášení cen České hematologické společnosti. Po Wiedermannově přednášce proběhlo oficiální zahájení celého kongresu za účasti významných členů vedení fakultní nemocnice Olomouc, Univerzity Palackého a představitelů města Olomouce. Za mimořádné a mnohaleté zásluhy o rozvoj hematologie v ČR zde byla předána ocenění České hematologické společnosti za dlouholetou práci pro českou hematologii. Čestné členství České hematologické společnosti bylo uděleno Prof. RNDr. M. Jarošové, CSc., paní J. Indrákové, paní J. Ščudlové a MUDr. L. Kohoutkovi. Předání cen bylo také milou příležitostí jak poblahopřát k životnímu jubileu významnému českému hematologovi profesoru MUDr. Karlu Smetanovi, DrSc.

V rámci zahájení XXIV. OHD byly předány i ceny České hematologické společnosti a časopisu Transfuze a hematologie dnes. Cena ČHS za nejlepší původní vědeckou práci v oboru hematologie v roce 2009 byla udělena ex equo RNDr. Jitce Malčíkové, Ph.D. z Centra molekulární biologie a genové terapie Interní hematologické kliniky FN Brno za práci: Monoallelic and biallelic inactivation of TP53 gene in chronic lymphocytic leukemia: selection, impact on survival and response to DNA damage a Mgr. Gabriele Pešlové z Ústavu hematologie a krevní transfuze v Praze za práci: Hcpidin, the hormon of iron metabolism, is bound specifically to α -2-macroglobulin in blood. Obě práce byly loni publikovány v časopisu Blood. Cena časopisu Transfuze a hematologie dnes za nejlepší odborné sdělení v oboru transfuzního lékařství byla udělena MUDr. M. Písačkovi (ÚHKT, Praha) za práci „Krevní skupiny – historické aspekty, současné poznatky a „česká stopa“ v imunoematologii“. Jako nejlepší odborné sdělení v oboru hematologie byla ohodnocena práce „Interfant 99 – léčebná studie zohledňující odlišnou biologii akutní lymfoblastické leukemie kojenců a její výsledky v České republice“, kterou publikoval kolektiv autorů pod vedením Prof. MUDr. J. Starého (FN Motol).

Cena za nejlepší abstrakt byla letos výjimečně přidělena dvěma příspěvkům, které získaly v hlasování vědeckého výboru stejný počet hlasů. I to svědčí o neustále se zvyšující kvalitě přihlášených sdělení. Byl to jednak souhrn „JAK2 is targeted by recurrent translocations in classical Hodgkin Lymphoma“ autorského týmu z belgického Leuvenu pod vedením profesorky Iwony Wlodarské a jednak abstrakt „Polyfunkční CMV-specifické T-buňky jsou znakem úspěšné obrany proti reaktivaci CMV u dětí po HSCT“ autorů z dětské hematologie FN Motol v Praze v čele s Tomášem Kalinou. Z tradičně udělovaných cen po

nejlepší prezentace mladých hematologů do 35 let byla prozatím udělena pouze cena za nejlepší experimentální sdělení, kterou získal Marek Mráz z FN Brno (The origin of 22q11 deletion and microRNA-650 expression in chronic lymphocytic leukemia), cena za nejlepší poster letos nebude udělena a o ceně za nejlepší sdělení věnované klinické problematice doposud nebylo rozhodnuto.

Letošní OHD byly již pošesté zahrnuty do programu celoživotního vzdělávání lékařů (CME) Evropské hematologické asociace s dotací 11,5 kreditních CME bodů, což svědčí o prestiži akce v celoevropském kontextu.

Závěrem patří dík celému organizačnímu výboru konference v čele s prezidentem sjezdu prof. MUDr. Karlem

Indrákem DrSc., předsedou vědeckého výboru OHD doc. E. Faberem, CSc. a předsedou organizačního výboru doc. MUDr. T. Papajíkem, CSc., všem dalším organizátorům z Hemato-onkologické kliniky FNOL a LF UP, bez jejichž práce by nebylo možno sjezd takového rozsahu uspořádat. Organizátory anglického sympozia v rámci OHD může těšit hodnocení zahraničních hostů, kteří ocenili „světovou“ úroveň všech sekcí a vyjádřili přání zúčastnit se i dalších ročníků tohoto sjezdu.

*MUDr. Vít Procházka, MUDr. Kubová Zuzana,
RNDr. Martina Divoká*

Results and factors influencing outcome after fully haploidentical hematopoietic stem cell transplantation in children with very high-risk acute lymphoblastic leukemia: impact of center size: an analysis on behalf of the Acute Leukemia and Pediatric Disease Working Parties of the European Blood and Marrow Transplant group

Thomas Klingebiel, Jacqueline Cornish, Myriam Labopin, et al.

Klinik fuer Kinder- und Jugendmedizin III, Johann Wolfgang Goethe Universitaet, Frankfurt, Germany; Hospital for Sick Children, Bristol, United Kingdom; Acute Leukemia Working Party, EBMT-Paris Office, Hopital Saint Antoine Assistance Publique- Hôpitaux de Paris, France; et al.

Blood, 29 April 2010, Vol. 115, Number 17, pp. 3437-3446

Transplantace haploidentických hematopoetických kmenových buněk zbavených T-buněk (haploHSCT) je možnou volbou při terapii dětí s vysoce rizikovou ALL, není-li k dispozici HLA-identický dárce. Cílem práce bylo vyhodnotit úlohu haploHSCT u dětí a ALL metodou retrospektivní analýzy výsledků u 127 dětí, které dostaly takovou transplantaci. Byla stanovena tato kritéria: věk dětí 16 let nebo mladší, alograft buněk z kostní dřeně nebo z periferní krve od příbuzenského dárce, zbavený T-buněk, 2 nebo 3 rozdílů v HLA v lokusech A, B nebo DRB1 v párech dárce-příjemce, transplantace provedeny v centrech EBMT od roku 1995 do 2004. Z celkového počtu analyzovaných 127 dětí bylo transplantováno 22 dětí v první remisi, 48 dětí ve druhé remisi, 32 ve třetí remisi, v kompletní remisi nebo v relapsu 25 dětí. 5leté přežití bez leukemie (LFS) bylo 30 %, 34 %, 22 % a 0 %. Analýza rizikových faktorů byla provedena u pacientů, kteří se podrobili transplantaci v remisi (102 pacientů).

5letá mortalita bez relapsu (NRM), incidence relapsů (RI) a LFS byly 37 %, 36 % a 27 %.

V diskusi autoři uvádějí tyto **poznatky**. (1) haploHSCT neměla by být brána v úvahu jako volba, jestliže před transplantací nebyla dosažena kompletní remise. (2) Při analýze rizikových faktorů u pacientů, kteří se podrobili haploHSCT v remisi, se přežití LFS nelišilo mezi těmi, u nichž byla transplantace provedena v CR1, CR2 nebo CR3. Ukazuje se, že i ti pacienti, kteří se podrobují transplantaci v časně fázi nemoci, představují vysoce rizikovou skupinu populace (3) Multivariační analýza ukázala trend k vyššímu poměru LFS a nižší incidenci relapsů RI u pacientů, kteří dostanou vyšší počet CD³⁴⁺ buněk v transplantátu. (4) Důležité je, aby transplantáčnická centra začínající s programem haploHSCT u dětí spolupracovala s transplantáčnickými centry s většimi zkušenostmi.

Prof. MUDr. Otto Hrodek, DrSc.